

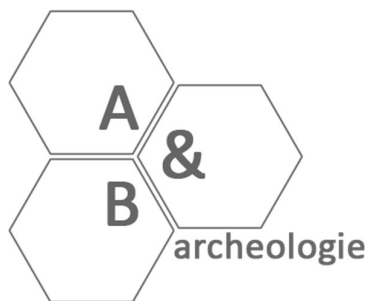
2026.015

Archeologienota Wielsbeke Grote Molstenstraat

Programma van Maatregelen

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Paulien FONTEYN

21-5-2026

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen aan de Grote Molstenstraat te Wielsbeke (provincie West-Vlaanderen), waarbij de oppervlakte van de betrokken percelen groter is dan 3.000m² en de bodemingreep minstens 1.000m² beslaat, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het plangebied is ca. 26.550m² groot en situeert zich ten noorden van de Grote Molstenstraat. Het terrein is op heden in gebruik als akkerland. In het zuidoosten komt daarnaast een kleine beboste zone voor. Ten noorden ervan loopt een wegje, waarlangs onder de grond nog enkele leidingen aanwezig zijn. Het plangebied wordt voornamelijk omgeven door landbouwgronden en bedrijfsgebouwen.

Het plangebied situeert zich in een nog relatief landelijk gebied tussen de kernen van Oostrozebeke in het noorden en Wielsbeke in het oosten. Op basis van de cartografische en luchtfotografische bronnen kan gesteld worden dat het terrein sinds de 18de eeuw onbebouwd is gebleven. De huidige weg in het zuidoosten volgt het tracé van de voormalige Grote Molstenstraat. Ten zuiden hiervan was in de 19de eeuw een walgracht gelegen. Tussen de tweede helft van de 19de eeuw en de eerste helft van de 20ste eeuw was meteen ten noorden van het plangebied een spoorweg aanwezig. Hierlangs zou eventueel enige verstoring aanwezig kunnen zijn. Verder wordt een gunstige bewaring van eventuele archeologische sporen verwacht gezien het terrein de laatste eeuwen in gebruik was als landbouwgrond.

Het plangebied behoort landschappelijk tot de zandleemstreek en situeert zich binnen de lagere gronden, quasi centraal tussen de valleien van de Leie in het zuiden en de Mandel in het noorden. Binnen het grondgebied van Wielsbeke en Oostrozebeke zijn verder enkele hoger gelegen uitlopers van het zandlemig Hoogland van Hulste en het zandlemig plateau van Tielt aanwezig. Op het detail van het digitaal hoogtemodel is te zien dat het noordoostelijke perceel een iets lagere ligging (ca. +14,7m TAW) kent. Ook het beboste perceel in het zuidoosten is iets lager gelegen (ca. +15,2m TAW) dan de rest van het plangebied, waarbinnen de hoogtewaarden schommelen tussen ca. +15,4m à +15,7m TAW in het noorden en zuiden en ca.+16,1m TAW centraal. Bodemkundig kunnen droge tot matig natte lichte zandleembodems zonder profielontwikkeling of met een sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont verwacht worden. Plaatselijk kan daarbij zand voorkomen op geringe diepte.

Op archeologisch vlak zijn in de omgeving rond het plangebied al enkele sites gekend die aantonen dat de regio reeds bewoond werd sinds de steentijden, doorheen de metaaltijden, de Romeinse periode en de middeleeuwen tot op heden. Het is dus niet uit te sluiten dat er ook binnen het plangebied een archeologische site aanwezig zou kunnen zijn. Dit betreft dan een site met grondsporen, er is geen verhoogd potentieel voor in situ bewaring van steentijd artefactensites.

De landbouwgronden worden omgevormd tot KMO-zone. Centraal op het terrein wordt een nieuwe interne wegenis (ca. 2.003m²) aangelegd, die van noord naar zuid doorheen het plangebied loopt. Voor de weg en de ernaast gelegen gracht dient rekening gehouden te worden met een bodemingreep tot minstens 70cm à 75cm onder het huidige maaiveldniveau. Aansluitend op deze weg worden vijf loten

voor KMO-units voorzien. De loten hebben een oppervlakte van 2.055m² à 10.988m². De loten zullen apart verkocht worden en kunnen vervolgens afzonderlijk ontwikkeld worden door de kopers. Concrete bouwplannen van de toekomstige bebouwing op deze loten zijn bijgevolg nog niet beschikbaar. Algemeen dient echter rekening gehouden te worden met een maximale bodemingreep tot ca. 140cm onder het huidige maaiveldniveau ter hoogte van de funderingen onder de gebouwen. Voor verhardingen en omgevingsaanleg wordt een ingreep van ca. 50cm voorzien. De ontwikkeling van het terrein zal aldus gepaard gaan met grootschalige bodemingrepen: het bouwrijp maken van het terrein, de aanleg van de nieuwe wegenis en de infiltratie, de funderingswerken, de aanleg van nutsleidingen en -voorzieningen, het optrekken van de nieuwe gebouwen, de omgevingsaanleg etc. Ook het werfverkeer zal een impact hebben op de bodem. Er kan uitgegaan worden van een algehele verstoring van het terrein tot een diepte van minstens 50cm à 75cm met diepere ingrepen ter hoogte van de toekomstige bebouwing voor de aanleg van nutsleidingen en funderingen (tot ca. 140cm).

Op basis van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet met 100% zekerheid aangetoond worden. De geplande werken zijn van dien aard dat eventueel archeologisch erfgoed bedreigd wordt. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van de regio rond het plangebied, waarvan het archeologisch belang reeds werd aangetoond. Er dient dus verder vooronderzoek uitgevoerd te worden, in een uitgesteld traject, na het rooien van de vegetatie en het verkrijgen van de omgevingsvergunning.

Het verder vooronderzoek bestaat uit een proefsleuvenonderzoek. De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden hieronder behandeld.

2. Administratieve gegevens en afbakening

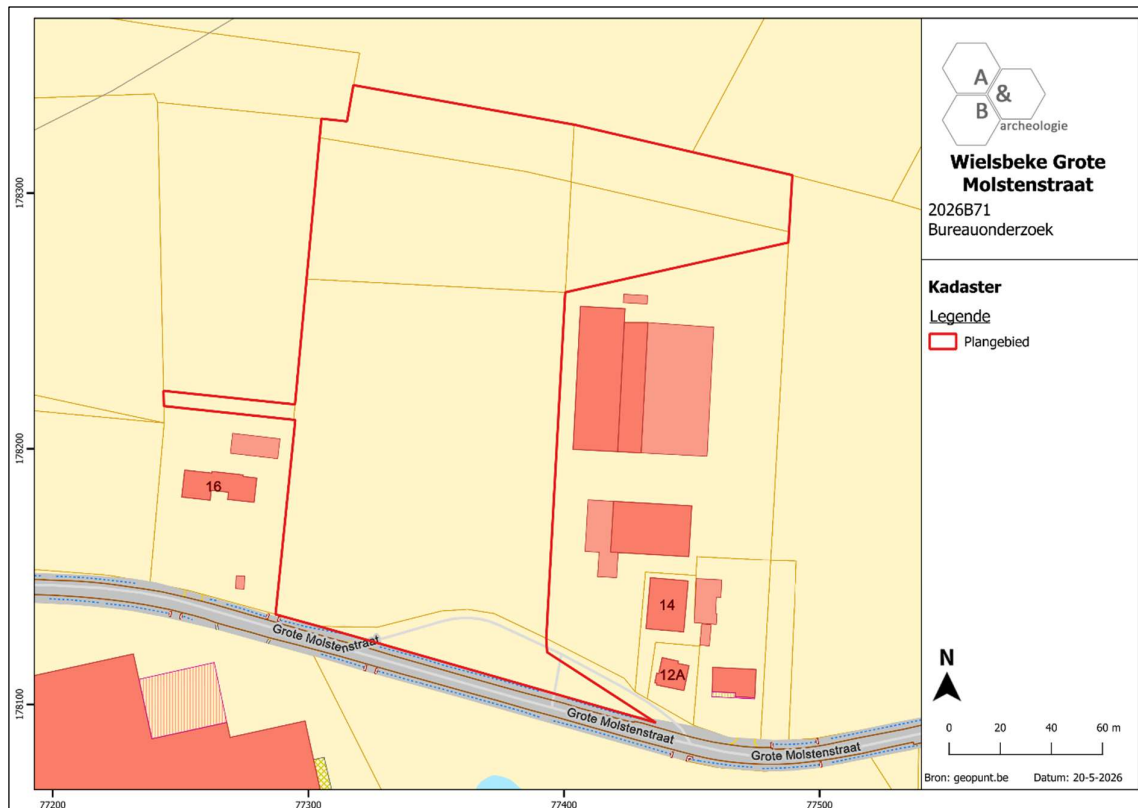
Locatiegegevens: provincie West-Vlaanderen, Wielsbeke, Grote Molstenstraat

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 77152,58 en Y: 178086,61; X: 77580,06 en Y: 178348,47

Oppervlakte plangebied: ca. 26.550m²

Kadastergegevens: Wielsbeke, afdeling 1, sectie B, perceelnummers 149R, 151A, 625A, 625B, 625C, 625D en 625E

De smalle verbinding naar het westen (ca. 300m²) dient vanwege de geringe breedte niet onderzocht te worden. Daarnaast dient bij het proefsleuvenonderzoek rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van leidingen langs de oude loop van de Grote Molstenstraat in het zuidelijke deel van het terrein.

Figuur 1 Aanduiding van het plangebied op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

3. Vraagstelling

Het doel van de onderzoeken is het achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Vraagstellingen voor proefsleuvenonderzoek:
 - Hoe is de bodem opgebouwd?
 - Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
 - Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
 - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
 - Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
 - Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
 - Kan een archeologische site uitgesloten worden?
 - Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
 - Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methode is om het plangebied te onderzoeken. De afbakening van het onderzoeksgebied is te vinden op de boven- en onderstaande figuren. De voorziene onderzoeksmethoden moeten niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hieronder beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

- Randvoorwaarden

Voor de start van het van het proefsleuvenonderzoek dient de vegetatie verwijderd te zijn. Hierbij is het van belang dat het wortelgestel van de bomen blijft zitten in de grond. Zo wordt voorkomen dat niet-gedocumenteerd archeologisch erfgoed beschadigd wordt. Het terrein dient daarnaast vrij te zijn van obstakels en moet vlot toegankelijk gemaakt worden voor een graafmachine.

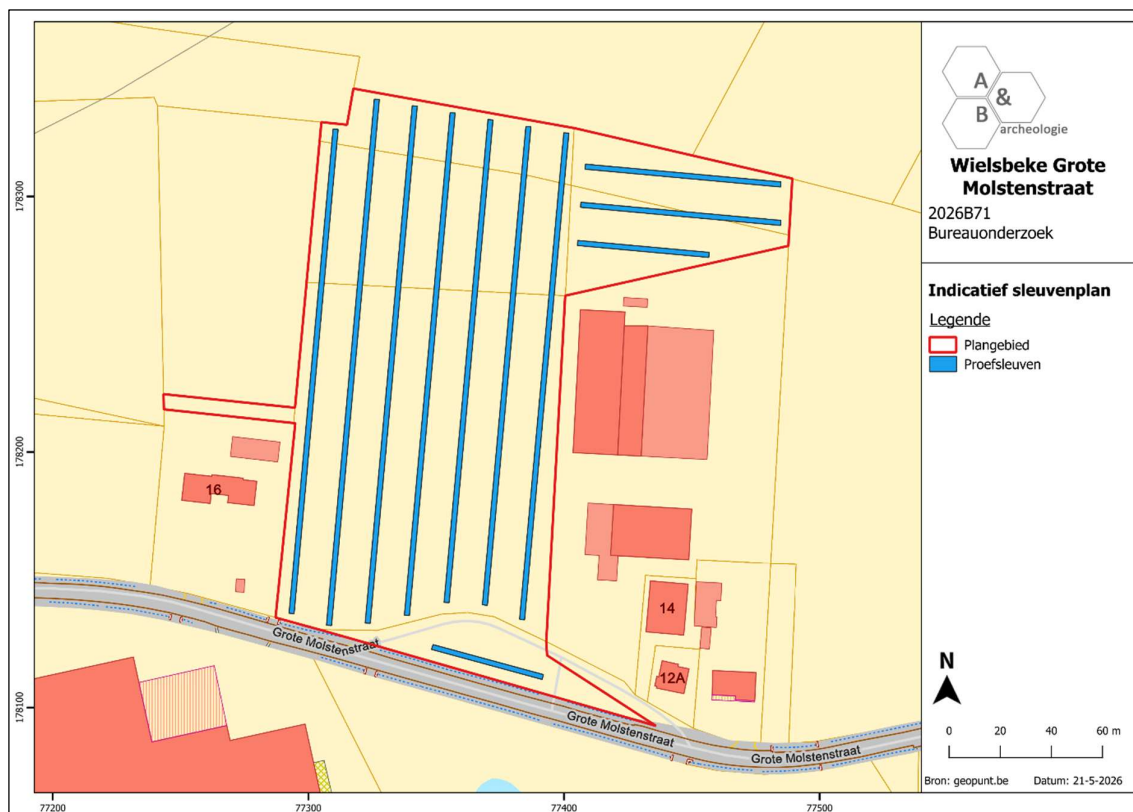
Bij het proefsleuvenonderzoek dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van ondergrondse leidingen langs de oude loop van de Grote Molstenstraat in het zuidelijke deel van het terrein. De sleuven worden hier onderbroken en ten zuiden van de voormalige weg wordt een oost-west georiënteerde sleuf voorzien.

- Proefsleuvenonderzoek

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn op het terrein, dient gebruik gemaakt te worden van de inplanting van parallelle, ononderbroken proefsleuven, met een tussenafstand van 12 à 15m van middelpunt tot middelpunt. Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak met een breedte van 1,80 of 2,00m. Daarnaast worden extra volg-, dwarssleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Deze worden vrij gekozen door de uitvoerende erkende archeoloog tijdens het veldonderzoek.

De onderzoekbare zone heeft een oppervlakte van ca. 26.250m². Hiervan wordt 10% (2.625,00m²) onderzocht door middel van proefsleuven en 2,5% (656,25m²) door middel van kijkvensters, volg- en dwarssleuven, zodat in totaal 12,5% (3.281,25m²) van de totale oppervlakte onderzocht wordt.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. graven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Figuur 2 Indicatif sleuvenplan, geprojecteerd op het kadaster (bron: geopunt.be).

5. Gewenste competenties

Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 100 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek. Minstens 1 van deze archeologen dient ervaring te hebben met onderzoek van meerperiodesites. Minstens 1 van deze archeologen dient minstens 200 werkdagen ervaring te hebben met onderzoek op lichte zandleemgronden.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.